Colecţia *Liman duhovnicesc*
Conferinţele ASCOR Iaşi
9

Pr. Prof. Dr. Marc-Antoine Costa de Beauregard

Tineretul ortodox şi societatea modernă

Prezenta broşură reflectă transcrierea (adaptată pentru tipar) conferinţei susţinute, în anul 1995, de Părintele Marc-Antoine Costa de Beauregard, preot ortodox în Franţa în cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale şi Meridionale, la invitaţia ASCOR Iaşi.

ISBN 978-606-666-257-4

Pr. Prof. Dr. Marc-Antoine
Costa de Beauregard

Tineretul ortodox și societatea modernă

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

Editura DOXOLOGIA
Iaşi, 2014

Sunt un preot ortodox venit din Franța şi, de aceea, ajungând în România, mă aştept a învăța în primul rând, iar nu a da sfaturi duhovniceşti altora. De aceea, ceea ce urmează a vă spune este mai mult o încurajare, o încercare de a vă stimula pentru ceea ce faceți, şi nu atât o transmitere de învățături de la mine către credincioşi. Voi încerca astfel să abordez un subiect oarecum inedit: *Tineretul ortodox şi societatea modernă*.

Postul Mare este momentul în care se cuvine să cugetăm mai cu osârdie asupra sensului vieții noastre şi, îndeosebi, este timpul meditării asupra semnificației aşa-numitei *metanoia*, a pocăinței, a reînnoirii vieții noastre prin lucrarea Duhului Sfânt. De aceea, în special în această perioadă de penitență, se pune problema relației dintre tinerii ortodocşi şi Părinții duhovniceşti ai Bisericii.

De la început vreau să reamintesc faptul că această reînnoire spirituală nu vizează doar mântuirea noastră individuală, ci o reînnoire a întregii Biserici, mântuirea întregii lumii, a întregii creații

şi, mai ales, societăţii în care noi ne aflăm. Duhul Sfânt ne cere astăzi să reînnoim conştiinţa noastră, să o responsabilizăm în faţa tinerilor Bisericii noastre, pentru a ajuta oamenii să creadă în Hristos. Voi încerca să structurez ideile ce am să vi le prezint în trei capitole, primul dintre ele abordând problema paternităţii, mai exact a sensului paternităţii. Al doilea capitol îl voi consacra importanţei responsabilităţii noastre de Părinţi în sânul Bisericii, iar în al treilea capitol voi încerca să lămuresc ceea ce Duhul Sfânt le cere astăzi tinerilor ortodocşi în viaţa lor.

Biserica, în zilele noastre, are misiunea de a descoperi lumii dragostea cea părintească a lui Dumnezeu. Citind Sfânta Scriptură, vedem că Dumnezeu vorbeşte adeseori despre tinereţe. Mai întâi, aminteşte despre tinereţea lui Israel, iar aceasta ne apare, la o primă vedere, ca o realitate fragilă. În Psalmi se spune undeva că inima omului este înclinată spre cele rele încă din tinereţe. Un alt psalm vorbeşte despre greşelile tinereţii, iar Sfântul Apostol Pavel, în Epistola a II-a către

Timotei, ne îndeamnă să fugim de ispitele, de fluctuațiile ei.

Însă, în Sfânta Scriptură, Dumnezeu vorbeşte şi despre suferința tinereții. De pildă, în Psalmul 87, psalmistul spune: „Sărac sunt eu şi în osteneli din tinerețile mele" sau, în alt psalm, zice: „Din tinerețile mele mă prigonesc cei ce-mi voiesc mie rele". Prin urmare, după cum am văzut în aceste texte, e limpede mărturia că tineretul are nevoie de îndrumare părintească, de ocrotire. În Psalmul 118, cel mai lung psalm, pe care, desigur, îl cunoaşteți, se pune problema modalității prin care să ne păstrăm o tinerețe curată.

Al doilea aspect pe care aş vrea să-l subliniez e că, în Sfânta Scriptură, tinerețea nu e prezentată doar ca o realitate fragilă, ci ca o perioadă de dobândire a înțelepciunii. Sfânta Scriptură mărturiseşte: „Tinerețea Îl caută pe Dumnezeu". În Cartea Înțelepciunii lui Solomon se spune: „Din tinerețile mele Îl caut pe Domnul". În acelaşi timp, din ceea ce vedem în Sfânta Scriptură înțelegem că şi Dumnezeu îi caută pe tineri. În Psalmul 70,

psalmistul mărturiseşte Domnului: „Dumnezeule, m-ai învățat din tinerețile mele".

În sfârşit, al treilea aspect arătă tinerețea ca o realitate deschisă către viitor, ca o realitate profetică, aşa cum se spune şi în Psalmi că Dumnezeu este Cel care ne inspiră. Aceste trei aspecte despre care am vorbim le putem descoperi şi în cartea Profetului Daniel, în sensul că acei trei tineri, care au intrat în cuptorul cel cu foc şi au ieşit nevătămați, pot fi un exemplu pentru tinerii de astăzi. În alte texte ale Sfintei Scripturi, cum este, de pildă, cartea Profetului Ioil, se afirmă că tinerii au revelații profetice.

Psalmul 102 vorbeşte despre reînnoirea tinereții poporului lui Dumnezeu, prin aceasta înțelegând nu că tinerețea este abandonată, ci insistă pe faptul că Dumnezeu e părintele său. În afară de acest fapt, că Dumnezeu este Părintele tuturor, există, în Sfânta Scriptură, şi un sens al paternității ca realitate educativă a omului. Spre exemplu, în *Constituții Apostolice* se aduc lămuriri asupra acestui aspect, susținându-se faptul că se cuvine ca Biserica să se preocupe de tineri, deoarece sunt mai expuşi influențelor

de tot felul, după cum atrage atenția şi cartea Profetului Ieremia, în care se spune că „omul trebuie să poarte jugul tinereții sale". Dar acest jug semnifică, pe de altă parte, supunerea față de cuvântul lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă că, încă din tinerețe, noi trebuie să purtăm cuvântul lui Dumnezeu şi să transmitem acest cuvânt al lui Dumnezeu spre lume.

Sfântul Apostol Pavel insistă, în Epistola către Efeseni, ca părinții să-şi educe copii în împlinirea cuvântului Domnului. Biserica cere celor care au responsabilitatea paternității să formeze tinerii după sfintele porunci date de Domnul. După cum am mai spus, *Constituții Apostolice* îi îndeamnă pe părinți să-i ajute pe tineri să-şi găsească o responsabilitate în cadrul comunității, dar aceasta se cuvine să fie în armonie cu viața creştină, cu legea lui Dumnezeu. De asemenea, insistă asupra faptului că tinerii trebuie să-i respecte pe părinții lor şi pe cei mai în vârstă din comunitate. Şi părinții spirituali ai tinerilor, naşii, sunt îndemnați să conştientizeze marea responsabilitate ce le-a fost încredințată.

În aceeaşi carte, *Constituţii Apostolice*, există o frază în care se afirmă că, dacă un părinte nu atenţionează pe un copil care greşeşte, mustrându-l, atunci nu-l iubeşte cu adevărat. Cei care sunt îndemnaţi să fie atenţi la educaţia pe care o dau copiilor încredinţaţi lor de Dumnezeu nu au numai rolul de a învăţa, de a mustra, de a-i îndemna sau îndrepta pe aceştia, ci au şi rolul de a-i chema, de a-i invita, într-un mod responsabil, pe tineri în Biserică, pentru a primi cuvântul adevărului.

Două exemple găsim în Sfânta Scriptură referitor la acest aspect. Tânărului bogat Mântuitorul îi spune: „Vino şi urmează-Mi Mie!”, iar acelaşi lucru, diferit însă ca nuanţă, se observă şi la învierea fiului văduvei din Nain, căruia Domnul Iisus Hristos îi zice: „Tinere, ţie îţi zic: Scoală-te!”. Aceeaşi responsabilitate o au şi părinţii duhovniceşti ai Bisericii, iar aici mă refer la preoţi şi episcopi, cei care trebuie să le spună tinerilor, întocmai precum Domnul: „Tinere, trezeşte-te!”.

Aş vrea să subliniez faptul că, acum, aceasta este problema principală a noastră, a episcopilor şi preoţilor, şi avem datoria

să ne rugăm Domnului ca să ne dăruiască harul de a putea transmite lumina cuvântului lui Dumnezeu în inimile tinerilor, pentru ca şi noi să ne bucurăm de dragostea cea părintească a Domnului nostru.

Duhul Sfânt ne cere să ne naştem în această dimensiune a paternităţii duhovniceşti, pentru a deveni părinţi duhovniceşti. El a cerut şi cere părinţilor Bisericii trei lucruri. Primul este acela de a conştientiza credincioşii despre importanţa trupului cel sfânt al Bisericii, de experienţa ecclesială a trupului tainic al lui Hristos. Prin urmare, mai întâi este experienţa Bisericii ca trup, ca şi comunitate, în viaţa liturgică, în mişcarea tinerilor, apoi vine conştientizarea valorii trupului botezat, urmând învăţăturilor Sfântului Apostol Pavel, care spune că trupul celui botezat este templu al Duhului Sfânt. Spre exemplu, castitatea nu este întemeiată pe dispreţuirea trupului, ci, dimpotrivă, pe sfinţenia trupului celui botezat.

Noi avem un asemenea respect pentru trupul celui botezat, încât dăm cinstire şi moaştelor, adică trupurilor sfinţilor,

după trecerea lor la Domnul. Vreau să pun accentul pe lucrul acesta, şi anume că noi trebuie să conştientizăm întotdeauna semnificaţia atât de importantă a ascezei. Sensul autentic al ascezei creştine este dobândirea Duhului Sfânt. Scopul ei este acela de a face trupul transparent, pentru ca Duhul Sfânt să Se sălăşluiască întru el ca într-un templu al Său.

A doua responsabilitate pe care Duhul Sfânt o cere părinţilor noştri este aceea a sublinierii importanţei pe care o are cunoaşterea tainică a lui Dumnezeu. Cele două aspecte sunt foarte ancorate în epoca noastră: a da valoare trupului este un răspuns pe care ni-l cer vremurile de astăzi, iar a da importanţă cunoaşterii tainice a lui Dumnezeu este un răspuns necesar epocii de azi, întrucât există numeroase alte orientări spre diverse forme de mistică şi spiritualitate.

Vreau să subliniez aici trei aspecte. Primul e acela că noi toţi putem să-L cunoaştem pe Dumnezeu prin Duhul Sfânt. În al doilea rând, Duhul Sfânt cere părinţilor noştri să-i înveţe pe tineri o dobândească experienţa rugăciunii. Al

treilea lucru pe care ni-l cere Duhul Sfânt este acela de a învăța Sfânta Scriptură şi dogmele Bisericii într-o perspectivă mistică, tainică. Totdeauna se pune accentul pe această perspectivă a experienței: cum putem, de exemplu, referitor la de dogma Sfintei Treimi, să experiem lucrarea Sfintei Treimi în viața noastră.

Duhul Sfânt ne cere să dăm permanent dovadă de o compasiune activă, de o atitudine milostivă față de alții. Compasiune înseamnă, în primul rând, rugăciune pentru lume, pentru întreaga creație. În calitate de părinți, noi trebuie să ne rugăm pentru întreaga lume şi pentru tineri. Atunci când ne rugăm pentru ei, trebuie să-i cerem Domnului convertirea lor, apropierea de El, mântuirea lor.

Activitatea noastră de părinți şi de creştini nu trebuie să se rezume doar la rugăciune, ci să conțină şi implicarea noastră activă în viața tinerilor care suferă în societatea noastră. Atât în societatea românească, cât şi în cea franceză problemele sunt aceleaşi: drogurile, prostituția,

sărăcia, mizeria, ignoranța şi, mai ales, necunoaşterea lui Dumnezeu.

Vreau să vă reamintesc de faptul că această atitudine de caritate, de iubire dezinteresată față de tineri au avut-o şi Sfinții Părinți ai Bisericii. Această compasiune activă, pentru noi, preoții, înseamnă, în primul rând, a face pocăință pentru păcatele lumii. Este responsabilitatea noastră să urcăm pe cruce pentru izbăvirea lumii. Asta trebuie să facem: să ne conştientizăm responsabilitatea ce o avem față de oameni, iar nu să-i judecăm.

Dacă noi, în calitate de episcopi, de preoți, de frați mai în vârstă, vom răspunde cum se cuvine acestei misiuni, ne vom „întineri" în Duhul Sfânt, vom dobândi tinerețea veşnică a lui Dumnezeu, care se manifestă, în primul rând, prin accentuarea sensului persoanei.

Al treilea punct al acestui cuvânt vreau să lămurească, pentru tineri, ceea ce Duhul Sfânt cere de la ei. Într-un text din Sfânta Scriptură se spune: „Să te bucuri în tinerețile tale, însă totdeauna să-ți aduci aminte că această bucurie este văzută de Dumnezeu". Primul lucru pe

care-l cere Duhul Sfânt de la noi este să urmăm modelele de tinerețe cucernică care sunt în Biserică.

Există multe modele în Sfânta Scriptură de tineri drepți şi plăcuți lui Dumnezeu, precum Iosif cel vândut de frații săi, ori Veniamin, care sunt simboluri ale castității, ale purității şi ale ascultării de Dumnezeu. În Cântarea Cântărilor, de pildă, logodnica este exemplul veşnic al tinereții care-L slăveşte pe Dumnezeu, care-L iubeşte pe Dumnezeu.

Scriptura conține însă un exemplu magnific al tinereții trăite în puritate şi ascultare: Maica Domnului, imaginea veşnică a tinereții creştine. Tripla sa feciorie semnifică o sfințenie care nu îmbătrâneşte. Aici, în Biserica Ortodoxă Română, se află o sfântă de care eu sunt legat foarte mult, Sfânta Filofteea de la Curtea de Argeş, un adevărat model de trăire curată a vieții încă de la o vârstă fragedă.

Ca model al tinereții în Sfânta Scriptură Îl avem pe Însuşi Domnul Iisus Hristos, Care spune un lucru extraordinar tatălui său adoptiv, Iosif, şi Maicii Sale, Maria: „În cele ale Tatălui Meu trebuie

să fiu”. Zice aceste cuvinte deoarece este Fiul lui Dumnezeu. Eu cred însă că toți tinerii creştini le pot rosti, toți tinerii care cred în Dumnezeu. Pe fiecare dintre voi vă îndemn a spune la fel: „În cele ale Tatălui meu trebuie să fiu”. Deci Hristos este Cel care ne dă icoana autentică a ceea ce trebuie să reprezinte tinerețea creştină.

Al doilea lucru pe care Duhul Sfânt îl cere de la noi este de să căutăm să facem experiența prezenței lui Dumnezeu. Duhul Sfânt ne cere să nu ne mulțumim cu o viață religioasă superficială, şi acest lucru se îndeplineşte, în primul rând, prin rugăciunea particulară. Trebuie să ne rugăm pentru noi, pentru lume, având atenția ațintită mai ales asupra inimii noastre.

A doua modalitate prin care noi putem să ne apropiem de Dumnezeu este aceea de a medita asupra cuvântului Său din Sfânta Scriptură. Trebuie să ne adunăm pentru a asculta cuvântul Scripturii, cerând de la preot tâlcuirea cea adevărată. Aceasta este datoria păstorilor aleşi de Dumnezeu, iar creştinii trebuie să le ceară acest lucru, trebuie

să-i îndemne a le explica Scriptura prin cateheze.

O altă modalitate prin care noi putem să facem experiența apropierii de Dumnezeu este să acceptăm lupta cu patimile, lupta duhovnicească împotriva păcatului, pentru a dobândi harul Duhului Sfânt. De aceea, această luptă spirituală este indispensabilă, este entuziasmantă. Nu e şi nici nu trebuie să fie proprie doar călugărilor din mănăstire, nu este doar pentru sfinții din icoane, ci pentru toți creştinii şi mai ales pentru tineri, care pot fi mai entuziaşti, care sunt însetați de Dumnezeu.

Această luptă duhovnicească ne ajută, cu timpul, să observăm distincția care există între realitatea fizică şi cea duhovnicească. Eu vă asigur că, dacă veți face această experiență a apropierii de Dumnezeu, veți putea răspunde cum se cuvine şi problemelor din lume, ale societății în care trăim.

Un alt lucru pe care Duhul Sfânt îl cere pentru a ne apropia de El este cel de a-i ajuta pe săraci şi pe orice om aflat în nevoi. Desigur, există o ispită foarte puternică de a te îmbogăți pentru a te

bucura. Atât în România, cât şi în Franța, tentația materialismului este foarte mare.

Există, de asemenea, şi chemarea spre iubire, prin dăruire, acea vocație de a salva lumea prin milostivire. În acest caz, a sluji pe săraci înseamnă a participa activ la problemele societății. Fără a fi lumeşti, noi trebuie să fim în lume. Noi suntem în lume pentru a face să biruie principiile evanghelice în ceea ce priveşte persoana umană, care este după chipul lui Dumnezeu. Săracul este bolnavul, este şomerul, este chiar ignorantul, este omul cel din închisoare şi, cel mai important, este Hristos!

În sfârşit, a-l sluji pe cel sărac înseamnă a ne implica responsabil în acțiunea de evanghelizare, de vestire a cuvântului lui Dumnezeu, de participare la dimensiunea apostolică a Bisericii, de ajutare a ceilalalți să-L cunoască pe Dumnezeu, pentru că adevărații săraci ai timpului nostru, atât în România, cât şi în Franța, sunt cei ce nu-L cunosc pe Dumnezeu.

În sfârşit, eu cred că se conturează astăzi un sens ortodox al modernității. Paternitatea, slujirea săracilor, experiența

apropierii de Dumnezeu – acestea sunt lucruri necesare pentru societatea modernă. Ele vor fi următoarele probleme ale lumii viitorului. Trebuie să ştim şi să fim siguri că, de fapt, creştinismul nu se află în urma lumii, ci este înaintea ei, în viitor. Prin iubire noi suntem înaintea lumii! Acest lucru trebuie să ne dea de gândit şi să luăm în considerare faptul că, întotdeauna, se cuvine să privim realităţile lumii dintr-o perspectivă eshatologică, în viitor.

Lumea în care noi trăim este una limitată în timp. Orice rugăciune, orice lucrare pregăteşte *A Doua venire a Domnului Hristos* şi *Judecata Sa milostivă*. La această Judecată el va spune părinţilor, dar chiar şi tinerilor Bisericii: „Cu ce l-ai ajutat tu pe fratele tău?”. „Gol am fost, dar nu M-ai îmbrăcat, însetat am fost şi nu Mi-au dat să beau, în temniţă şi n-ai venit la Mine” ne va spune, dacă n-am fost milostivi în viaţa noastră. Însă, dacă am ştiut să avem „de cei mai mici ai săi”, ne va zice cu bucurie: „Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, să moşteniţi împărăţia cea gătită vouă!”.

Întrebări şi răspunsuri

Cum este viața unui preot ortodox în Franța?

În primul rând, fiecare preot are, pe lângă slujirea de la altar, un loc de muncă diferit, un serviciu, deoarece comunitățile noastre nu pot acorda întregul suport financiar pentru familia unui preot. Dezavantajul constă în faptul că preoții de la noi nu sunt permanent disponibili pentru a sluji comunitatea creştinilor din parohiile lor. Şi pentru credincioşi este greu, deoarece nu pot comunica, de multe ori, cu păstorii lor la momentul potrivit. Acest lucru prezintă însă şi un avantaj, şi anume acela că preoții observă mai bine viața credincioşilor, problemele lor, având parte de aceleaşi încercări şi aceeaşi experiență de viață ca şi cei din comunitate.

Am fost binecuvântat de Domnul să slujesc şi într-un liceu pentru tinerii cu handicap fizic, fiind profesor de limba franceză. În principiu, acest serviciu este în acord cu slujirea mea de preot şi îmi oferă oportunitatea de a mă întâlni mai

des cu tinerii şi să fiu, în acelaşi timp, disponibil pentru parohie. Prin urmare, sunt un caz privilegiat.

Când şi cum se împărtăşeşte un ortodox francez? Există şi influenţe ale altor confesiuni în practica liturgică? Cum este privită Ortodoxia din Franţa? Cum credeţi că poate rezista un tânăr ortodox în Occident?

În ceea ce priveşte prima întrebare, nu se poate spune că există în Franţa uniformitate, pentru că Biserica Ortodoxă din ţara noastră e alcătuită din comunităţi de origine diferită. Există ruşi, sârbi, greci, români, georgieni etc. şi toţi alcătuiesc o comunitate.

Aceste comunităţi de creştini au ajuns în Franţa în timpuri diferite şi, adesea, sunt legate de mişcări spirituale diferite. Există, pot zice, anumite diferenţe între o comunitate ce ţine de Biserica Greacă şi o alta, care aparţine Bisericii Ruse; ori, de pildă, între acestea şi comunitatea noastră, ce se supune Patriarhiei Române.

Primul lucru care se poate spune e că există în aceste comunităţi o redescoperire a Tainei Pocăinţei. Eu spun descoperire în sensul unui demers spiritual,

şi nu doar ca un fel de obligaţie disciplinară. Acest fapt este legat de redescoperirea spiritualităţii străbune, patristice, care este, în fond, o spiritualitate a pocăinţei.

În ceea ce priveşte Împărtăşania, gândesc că, astăzi, fiecare preot, păstrând unitatea de credinţă cu ceilalţi slujitori ai altarului, trebuie să aibă o mare disponibilitate de a se adapta la fiecare persoană care vine în biserica sa, pentru că acei care se îndreaptă spre aceasta sunt, în mod sigur, destul de diferiţi.

Noi îi încurajăm pe preoţi să fie responsabili, să aibă grijă de fiecare persoană ce calcă pragul locaşului de cult ortodox, pentru a o ajuta să se bucure de toată bogăţia Ortodoxiei. Aceasta înseamnă că în anumite parohii se practică o Împărtăşanie relativ frecventă (în fiecare lună sau de mai multe ori pe lună), iar în alte parohii chiar în acelaşi oraş fiind credincioşii se împărtăşesc de mai puţine ori (de pildă, de trei-patru ori pe an). În toate cazurile, când noi încurajăm preoţii să trezească în credincioşi dorinţa de a se împărtăşi, totdeauna

le oferim şi mijloacele de a se pregăti cât mai bine posibil pentru acest lucru.

E oarecum dificil să fii ortodox în Franța, însă pretutindeni se cuvine, ca următor al lui Hristos, să subliniezi faci vizibilă credința ta prin viața creştină pe care o practici, aducând împărăția lui Dumnezeu printre oameni. Acesta este o responsabilitate deosebită şi înseamnă, totodată, a avea curajul de a te comporta, pentru Hristos, diferit față de celălalt, a avea curajul deosebirii. Prin urmare, putem fi diferiți de alții, fără însă a ne însingura, a ne marginaliza. Putem fi, diferiți, dar şi separați, în acelaşi timp.

Referitor la întrebarea legată de „supraviețuirea" unui tânăr ortodox în Franța, consider că cel care-L iubeşte pe Hristos poate viețui oriunde. Dacă religia creştină ar fi doar o realitate exterioară, acest lucru nu ar fi posibil. Dacă tu ai experiența lui Hristos în viața ta, dacă Îl iubeşti pe Hristos, dacă Hristos este prietenul tău, nimeni nu te va separa de El. Poate că acest lucru este dificil, poate vei ajunge să-L trădezi, dar, dacă-L iubeşti, mereu la El vei reveni şi El te va primi întotdeauna.

Văd că tinerii ortodocşi din Franţa sunt înconjuraţi de părinţii lor, de preoţii care-i îndrumă şi de micile mănăstiri care încep să existe şi la noi. Tocmai de aceea pot să mărturisesc un lucru, şi anume că tinerii noştri ortodocşi din Franţa sunt, de multe ori, adevărate exemple pentru noi, cei mai în vârstă.

Când aţi ajuns să descoperiţi Ortodoxia şi în ce fel? V-a influenţat oarecum şi spiritualitatea ortodoxă românească?

Împreună cu soţia mea, acum mai bine de 20 de ani, am hotărât să mă alătur Bisericii Ortodoxe, pentru că am găsit în ea un echilibru între Tradiţie şi viaţă. În Franţa, în timpul tinereţii mele, creştinii au fost împărţiţi în două curente: progresişti şi tradiţionalişti. În ceea ce mă priveşte, această tensiune era de neacceptat. Am găsit în Biserica Ortodoxă, aşa cum am afirmat mai înainte, posibilitatea de a face o sinteză între verticalitatea Tradiţiei şi reînnoirea continuă în Duhul Sfânt. Iată, cred că pentru acest lucru sunt eu ortodox.

Ceea ce m-a determinat să aleg lumina Ortodoxiei nu e numai Sfânta

Liturghie, nu doar cărțile, ci, mai ales, întâlnirea cu persoanele vii din Biserică. Când am venit pentru prima dată în România, acum 20 de ani, am întâlnit persoane vii, ființe vii: bărbați, femei, călugări! Toți erau vii cu sufletul, dinamici, plini de bucuria Duhului! Acest lucru a fost, cu adevărat, revelator pentru mine.

În Franța eu nu pot fi ortodox numai cu cărți bune despre Ortodoxie. Când venim în România, găsim ceea ce nu este la noi: un popor ortodox cu calitățile şi defectele sale, dar care este viu, care iubeşte Biserica, pe care-l văd rugându-se şi care îmi inspiră încredere.

Am întâlnit, de asemenea, în România, părinți duhovniceşti. Acest lucru a fost pentru mine hotărâtor, deoarece sunt convins că Biserica este acolo unde se află sfințenia şi unde se mărturiseşte credința cea adevărată.

M-a impresionat mult Părintele Benedict Ghiuş, pe care l-am cunoscut la Mănăstirea Cernica, care vorbea fluent franceza, dar care, paradoxal, nu spunea niciodată un cuvânt. Şi am rămas împreună cu el, în tăcere, timp de un sfert de oră, de jumătate de oră, câteodată

chiar un ceas întreg. Am observat apoi cum, de la el spre mine, se revărsa harul lui Dumnezeu în tăcere şi că un ceas petrecut lângă el fără a rosti nici un cuvânt era ca un fel de taină. Chiar şi după ce m-am întors în Franța am rămas hrănit de harul lui Dumnezeu, ca şi cum m-aş fi împărtăşit. Noi încă nu avem în Franța astfel de părinți duhovniceşti, cu atâta experiență de viață duhovnicească.

Până unde se pot implica tinerii ortodocşi în dialogul cu celelalte confesiuni? Unde poate fi ecumenismul dăunător acestora?

Cred că problema este, cu adevărat, foarte importantă. Putem să avem atitudini diferite în Biserica Ortodoxă cu privire la acest subiect, iar acest lucru este normal, deoarece Biserica se defineşte ca loc al libertății. În ceea ce mă priveşte, după ce am avut multe îndoieli în a mă situa de o parte sau de alta a taberelor, cred astăzi lucrul următor: Biserica Ortodoxă este inima creştinismului, inima care încălzeşte întregul creştinism, aşa după cum inima, în om, încălzeşte întreg trupul lui. Atitudinea ortodoxă în raport cu creştinii celorlalte

confesiuni trebuie să fie una plină de căldură, plină de iubire, plină de înțelegere, dar, mai ales, plină de smerenie. Când deții cea mai mare comoară, care este tezaurul Tradiției apostolice şi al Sfinților Părinți, trebuie să cauți spre smerenie. Cu cât mai mare este comoara, cu atât mai mare trebuie să fie smerenia.

Cred că unitatea creştinilor se va face prin dobândirea sfințeniei. Cu cât eşti mai sfânt, cu atât eşti mai aproape de Hristos; cu atât te afli mai mult în unitatea lui Hristos, cu atât mergem mai mult spre unitatea cea întru Domnul a creştinilor. Trebuie să avem obsesia sfințeniei, să fim hotărâți a deveni asemănători cu Hristos. Celelalte probleme se rezolvă în consecința acestei asemănări cu Hristos.

Trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu, să-L implorăm, să-I cerem a fi vrednici de această unitate. Să-L rugăm să ne ierte toate păcatele prin care noi putem fi responsabili, conştienți sau nu, de o astfel de separare. Duhul Sfânt ține permanent cont atât de noi, ortodocşii, cât şi de ceilalți creştini, din afara Bisericii noastre,

şi de cei ce cred în Dumnezeu, dar nu sunt creştini, şi de cei care nu cred în Dumnezeu, care cred că nu cred şi care-L detestă pe Dumnezeu.

Ce ne puteți spune despre riturile ortodoxe folosite în Franța, în special despre cel ortodox-galican? Ce rost poate avea acest rit în viața bisericească? Nu poate strica el în vreun fel unitatea ortodoxă?

În Franța, toate comunitățile ortodoxe celebrează aceeaşi Liturghie, a Sfântului Ioan Gură de Aur, a Sfântului Vasile cel Mare, a Sfântului Grigorie Dialogul. Deci nu sunt probleme în această privință. Dar noi ştim că există, în țările creştine tradiționale, patrimonii liturgice diferite, bogății liturgice, care sunt foarte vechi, unele tocmai din secolul al VI-lea. De aceea, este important să cunoaştem această bogăție şi nu putem să o facem doar prin cărți.

Pentru a cunoaşte o Liturghie veche, spre exemplu Liturghia după Sfântul Marcu şi este valabil acest lucru şi pentru Liturghia după Sfântul Gherman de Paris, trebuie s-o şi săvârşim. Există biserici în

Franța care au primit binecuvântarea episcopului de a sluji aşa-numita Liturghie galicană sau galo-romană, iar roadele care s-au cules nu s-au împotrivit în niciun fel unității Bisericii, deoarece preoții şi credincioşii care săvârşesc această Liturghie galicană cunosc, de asemenea, Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur, şi o săvârşesc în parohie deseori, laolaltă cu credincioşii.

Un aspect important al acestui fenomen e cel de a oferi posibilitatea respectării culturii unei țări, patrimoniului unei țări. O țară are o istorie a sa, iar dacă oamenii acestei țări vor să fie ortodocşi, să le fie lăsată posibilitatea de a fi şi cetățeni ai țării, şi membrii ai Bisericii, cu propria lor cultură. Este o încercare, care, pentru moment, nu creează dificultăți. Pe viitor, dacă vor interveni probleme, episcopii vor lua o decizie în acest sens.

În orice caz, noi suntem totdeauna în ascultarea față de episcopi şi avem încredere în grija lor părintească pentru noi.

Cum trebuie să ne pregătim înainte de căsătorie?

Eu cred că primul lucru este să cerem ca Biserica să se roage pentru noi, ca membrii parohiei măcar să ne pomenească, la fel cum se cuvine să facă preotul în altar. Această cerere trebuie să continue pe tot parcursul pregătirii pentru căsătorie, chiar dacă aceasta durează şi zece ani. Când vă pregătiţi pentru căsătorie, să vă obişnuiţi a vă ruga împreună, pentru că acest lucru, de-a lungul întregii voastre vieţi, vă va fi de mult folos. Familia este o mică Biserică.

În sfârşit, un lucru iarăşi important este să aveţi acelaşi părinte duhovnic, care poate să se roage pentru voi. Când sunteţi descurajaţi, când aveţi ispite, încercări, părintele duhovnic vă poate îndruma şi vă poate ajuta să înţelegeţi că Hristos este prezent în iubirea voastră, că sunteţi, de fapt, trei persoane: logodnicul, logodnica şi Hristos. Această structură slujeşte drept bază a căsătoriei până la moarte şi după moarte.

Care este părerea Bisericii despre radiestezie?

În primul rând, Biserica nu este o instanţă constrângătoare despre ceea ce

trebuie să gândească sau să nu gândească un om, despre ceea ce trebuie să spună sau să nu spună el, dar este totuşi Trupul lui Hristos, care oglindeşte plenitudinea înțelepciunii lui Dumnezeu. Trebuie, prin urmare, să fim atenți la această înțelepciune.

Ceea ce aş spune eu despre radiestezie e faptul că, dacă ea este prezentată ca o metodă fizică de cercetare, raportându-se la energii create, la puteri care sunt în lume, nu este un pericol, la fel ca fizica nucleară, televiziunea, radioul. Să rămânem în domeniul fizic, creat. Însă dacă se amestecă radiestezia cu o ambiție spirituală, cu o învățătură spirituală, ori dacă se va ajunge la un fel de sincretism, nu este ceva plăcut lui Dumnezeu. Lucrurile trebuie să rămână acolo unde le este locul.

Ce înseamnă tripla feciorie a Maicii Domnului?

Biserica Ortodoxă cinsteşte tripla feciorie a Maicii Domnului. Noi vedem, în sfintele icoane ale Maicii Domnului, trei stele: una pe frunte şi două pe fiecare umăr. Fiecare icoană a Maicii Domnului

exprimă această credință, care este credința creştină. Aceasta vrea să însemne că Maica Domnului nu a cunoscut bărbat înainte de a-L naşte pe Hristos, că şi-a păstrat fecioria şi după Naştere şi că n-a cunoscut bărbat nici după Naşterea Domnului. Este un lucru foarte important că Domnul nostru Iisus Hristos nu este doar singurul Fiu al lui Dumnezeu, ci şi Fiul unic al Fecioarei Maria, adică al umanității.

Cum să răspundem provocărilor ce ne vin din societate? Cum se poate „strecura" un tânăr prin atâtea ispite ce i se pun înainte?

Problema se leagă de Psalmul 118, care vorbeşte cum să se păstreze un tânăr curat. Singură cale pentru ca un tânăr să se păstreze curat într-o lume tot mai potrivnică lui Dumnezeu este cee de a trăi cât mai curând o experiență personală a apropierii de Hristos! Este un lucru care se cere a fi făcut cât mai grabnic. Dacă ai experiența personală a apropierii de Fiul lui Dumnezeu, dacă tu eşti prietenul Lui, dacă nu ți-ai pus în gând să-L trădezi – şi chiar dacă Îl vei trăda te

vei întoarce mereu la El cu lacrimi de pocăință.

Dați-ne câteva indicații despre cum se poate tâlcui Sfânta Scriptură.

În primul rând trebuie să citiți Sfinții Părinții. Sfântul Ioan Gură de Aur, de pildă, a interpretat aproape toate textele Noului Testament, dar şi pe cele din Vechiul Testament. Există şi alți scriitori bisericeşti care au alcătuit lucrări despre interpretări ale Sfintei Scripturi. Ce este însă important e să dobândim modul de interpretare patristic, modul de tâlcuire al Sfinților Părinți.

Cât de important vedeți rolul unui duhovnic în viața familiei?

Este o problemă căreia Biserica îi conferă o foarte mare importanță. Mi se pare că în parohiile ortodoxe este luată în considerare fiecare familie, văzând puterea ei, credința, profunzimea iubirii care există în cadrul cuplului, experiența pe care o au în legătură cu Dumnezeu, anturajul comunității creştine. În funcție de aceste elemente diferite, este, într-adevăr, că părintele duhovnicesc

este printre noi, în familie, pentru a manifesta dragostea şi ocrotirea cea părintească a lui Dumnezeu. Noi aşteptăm de la părintele duhovnic, care ne ajută cu multă iubire, cu multă răbdare câteodată chiar mustrându-ne, dar cu bunătate, sprijin binecuvântat pentru a ne trăi viața după voia lui Dumnezeu, spre a ne elibera de patimile noastre, din deznădejde.

Este foarte important ca familia sau cuplul să creadă cu adevărat în Dumnezeu şi-n Taina Preoției. Este necesară o relație de încredere, iar nu una de autoritate. În Biserică nu e vorba de o autoritate din afară, ci de o relație bazată pe încredere. Dacă îi ascultăm pe preoții şi episcopii noştri, e pentru că noi credem în validitatea Tainei Preoției.

Preotul sau părintele duhovnicesc, în cadrul cuplului, este un îndrumător psihologic, o expresie a paternității pentru noi. Trebuie să-i facem cunoscute toate ascunzişurile relației noastre, să-i dezvăluim toate problemele ca unui părinte, pentru a putea aborda aceste lucruri uneori dureroase, dar care ne întunecă viața, pentru a fi plăcuți întotdeauna

lui Dumnezeu. Nu trebuie să ne întemeiem viața noastră pe cerințele tot mai păgubitoare ale societății de azi, ci trebuie să viețuim după cum ne sfătuieşte Biserica. De aceea, se cuvine a cere preoților noştri să ne asculte, să ne povățuiască şi să ne ajute să purtăm crucea de-a lungul întregului drum al vieții noastre.

Ce influență exercită căsătoria cu un viitor preot asupra vieții duhovniceşti a femeii?

Cred că acest lucru depinde mult de modul în care soția a putut să fie asociată pregătirii soțului său pentru preoție. Acest lucru este foarte important. Eu cunosc o familie în care soția nu a devenit conştientă niciodată de responsabilitatea ei de preoteasă, adică înțelege rolul ei de soție de preot ca pe o realitate străină, exterioară, necrezând cu adevărat în ceea ce soțul ei a fost ales a învăța.

În cazul în care cuplul are conştiința că slujeşte Bisericii, aceasta poate fi pentru soția preotului un lucru extraordinar, pentru că toți cei botezați sunt deja slujitori ai lui Hristos, bărbați şi femei.

În familia unui preot există deja un sacerdoțiu comun prin Botez. Prin urmare, este deja un cuplu sacerdotal, înainte chiar ca bărbatul să devină preot. Iar după ce el a fost hirotonit, această viață comună, care este deja o viață sacerdotală, se va concentra în slujirea altarului şi-n slujirea comunității. Iar soția îşi va găsi locul său aproape în mod natural, mai ales dacă oameni din comunitate îi vor susține şi le vor fi aproape cu încrederea lor.

Am observat în România o frumoasă expresie care se referă la soția preotului: „coana preoteasă" este semnul că poporul are conştiința locului pe care această femeie îl ocupă în comunitate, căci are nevoie de multă abnegație, de multă răbdare pentru a trăi această viață de sacrificiu.

Dacă nu avem încredere în duhovnicul nostru, cum ar trebuie să procedăm? Ce putem face pentru a ne alege un duhovnic după voia lui Dumnezeu?

Aceasta este o problemă foarte gravă şi, din păcate, nu neapărat o atât de mare excepție. Câteodată diavolul, prin intrigile

sale, încearcă să se aşeze între noi şi duhovnicul nostru. Dacă diavolul reuşeşte să despartă credinciosul de duhovnicul său, a câştigat deja destul teren în sufletul celui nemulţumit.

Trebuie, în primul rând, să luptăm pe plan duhovnicesc împotriva îndoielii, împotriva calomniei şi, chiar dacă defectele părintelui duhovnicesc sunt evidente, să nu ne abatem ochii asupra lor, după cum spune Scriptura, că nu trebuie să dezvăluim lumii „goliciunea" spirituală a părintelui nostru. Să ne rugăm pentru el, să postim pentru el, pentru ca Dumnezeu să nu retragă harul de părinte duhovnicesc al duhovnicului.

Singurul caz în care trebuie să ne alegem un alt duhovnic, este dacă celălalt îndrumător duhovnicesc e un eretic, dacă falsifică învăţătura de credinţă. În alt caz, trebuie să ne purtăm şi această cruce, ca şi în familie, în problema divorţului.

Dacă noi căutăm un nou duhovnic, trebuie să cerem acest lucru lui Dumnezeu, pentru că nu putem să primim un îndrumător duhovnicesc decât de la

Dumnezeu. Dacă am primit acest duhovnic, trebuie să-l suportăm, chiar de-l vom vedea căzând în păcat, pentru că noi vom avea în inima noastră idea că părintele duhovnicesc nu e un om perfect. Doar Hristos e fără de păcat. Părintele duhovnicesc e doar calea care ne conduce spre Hristos. Trebuie să-l acceptăm cu slăbiciunile lui. Deseori poate fi obosit, slăbit duhovniceşte, dar noi trebuie să fim îngăduitori.

Sunt trei lucruri pe care se cuvine a le urma: să avem încredere în părintele duhovnicesc, chiar dacă el greşeşte; să ne rugăm lui Dumnezeu, în caz că totuşi dorim un alt duhovnic, pentru a ne rândui un îndrumător spiritual cât mai potrivit; şi, în al treilea rând, să-l susținem, prin rugăciunile noastre, pe acesta.

Din experiența sfinției voastre, ce sfat puteți da tinerilor pentru a merge mai departe pe calea lui Dumnezeu?

Pentru mine, cel mai important este darul pe care mi l-a dat Dumnezeu ca preot şi slujitor al Său în Biserică, lucru care este cu adevărat o experiență duhovnicească extraordinară, o experiență

a iertării. Dacă noi vom face experiența iertării, adică a fi iertat de Dumnezeu şi de semenii noştri şi de a ierta, la rândul nostru, pe alții, Îl vom cunoaşte pe Dumnezeu, care S-a pogorât la noi pentru a ne ridica din mlaştina păcatului.

Pentru mine este experiența cea mai importantă, iar o astfel de revelație n-o putem găsi în altă parte, ci doar în Biserica lui Hristos. Acesta este un lucru specific creştinismului. Experiența iertării trebuie s-o ducem mai departe în lume, căci ea nu este una de tip psihologic, ci e o taină, o experiență harismatică, luminată de harul lui Dumnezeu.

Redactor: Ovidiu George Clapa
Corector: Dragoș Dâscă
Tehnoredactor: Alina Andrei
Culegere computerizată: Sebastian Schipor
Design: Gabriela Radu
DTP: Leonard Lunguleac

Bun de tipar: 2014. Apărut: 2014
Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI
Tel.: (0232)216693; (0232)218324; Fax: (0232)216694
http://www.edituradoxologia.ro,
E-mail: editura@doxologia.ro